

Toespraak Jan van Bennekom op het oprichtingskongres
van de EVP op 7 maart 1981.

Dronten in deze wijde landouwen, temidden van dit nieuw ontgonnen gebied, wordt langzamerhand een begrip in ons politiek vaderlandje. Laat het vandaag ook in die zin symbolisch zijn, dat het ook een nieuw begin wordt in onze vaderlandse politiek.

Met niet evenveel vreugde denken wij terug aan alles wat er in Dronten gebeurd is; er is al aan herinnerd. Ik denk aan December 1979, toen de applausmeter hier op volle toeren draaide en de redenaar van toen zich met kennelijk welbehagen erin verlustigde, maar vanuit de zaal klanken naar voren kwamen van zoveel afkeer, van zoveel bijna haat tegen de dissidenten, dat velen, die daar toen aanwezig waren, zich dat nog met schaamte herinneren.

Met heel wat meer plezier denken wij terug aan 15 maart 1980, toen in deze zelfde Meerpaal het NBBA erin slaagde, om ongeveer 1000 mensen op de been te brengen en overduidelijk bleek, hoezeer bij velen het verlangen leefde, aan een werkelijk evangelische politiek handen en voeten te geven.

Daarna kwam de oprichting van het CDA, door velen met vreugde begroet, maar door anderen, en ook door mij, gezien als een signaal om af te haken, terwijl velen daarvoor al afscheid hadden genomen van de konfessionele politiek.

Nieuwe besprekingen werden gevoerd en daarbij zijn teleurstellingen ons niet onthouden. Wij hadden gehoopt op het meedoen van velen, maar zij durfden met ons de sprong nog niet te wagen.

Maar, dames en heren, wij mogen dan soms -en dan spreek ik voor mezelf heel persoonlijk- oude vrienden verloren of bijna verloren hebben, wij hebben in de laatste maanden er een stel vrienden bij gekregen, waarvoor ik bijzonder dankbaar ben. Als ik denk aan de wijze, waarop de beide samenstellende groepen, de Alternatieve werkgroep voor het CDA en de EPV, besprekingen hebben gevoerd, eindeloze besprekingen en overleggingen, veel denk- schrijf- en vergaderwerk, dan is het mij een vreugde te konstateren -en denk ik even met nadruk

aan onze vrienden van de EPV- dat bij hen zo'n grote bereidheid bleek, om elkaar te vinden en dan desnoods afstand te doen van kernpunten, die voor hen bijzonder belangrijk waren, maar die zij bereid waren bij te schaven.

Het is gelukt, dames en heren, en vandaag op 7 maart 1981, kunnen wij aan deze "Meerpaal" starten met onze Evangelische Volkspartij. Het is een moeilijke onderneming geweest, maar als wij terugdenken aan de voorbije maanden, dan doen wij dat toch met een gevoel van vreugde en dankbaarheid.

Ik heb één maal de letters C D A genoemd, maar zal die in het vervolg van mijn betoog naar vermogen vermijden. Maar als wij dat zouden doen, dan zouden wij ons schuldig maken aan een negatieve opstelling en wij hebben een positieve lading te bieden, een positief programma, met punten die velen bijzonder aanspreken en met een aantal kandidaten, die bereid en in staat zijn, dat programma naar voren te brengen. Zij mogen dan landelijk nog niet zo bekend zijn, hun enthousiasme, hun inzet en gedrevenheid beloven voor deze campagne alle goeds.

Er is nog een andere reden, waarom ik dat CDA zo min mogelijk wil noemen. Ik heb tē lang, zo'n 40 jaren, meegelopen in de voorste rijen van één der samenstellende groepen en ik heb daar veel goede vrienden achtergelaten en daarom is het met pijn, maar naarmate de tijd vorderde ook met een steeds grotere innerlijke zekerheid, dat ik ervan overtuigd ben, dat wij de weg, die wij vandaag inslaan, moeten gaan.

Dames en heren, er zijn natuurlijk oorzaken die diep liggen, waardoor wij het noodzakelijk hebben gevonden, onze partij te stichten, maar er is ook een direkte aanleiding, en die direkte aanleiding wordt gevormd door de vragen rondom de kernbewapening en de wapenwedloop. Als wij denken aan de beschamende vertoning van december 1979, dan krijgen wij nog een bittere smaak in de mond.

Dames en heren, ik kân niet meer met dat CDA meegaan, omdat, al is er dan ook een kleine goedwillende groep in deze kern, zij telkens weer overstemd wordt door de meerderheid, die het voortbestaan van het kabinet belangrijker vindt dan welk principe ook.

Het hele vraagstuk van de kernbewapening en de wapenwedloop

is zó'n heilloze en zó'n goddeloze en demonische zaak, dat wij van dit puut één van onze hoofdpunten, één van onze belangrijke kernpunten móéten maken. En als er dan gezegd wordt: "ja, een beperkte kern-oorlog misschien, een beetje minder atoomwapenen", dan doet mij dat denken aan "een beetje minder zwanger zijn"; een proces, dat eenmaal begonnen is, is niet zo gemakkelijk meer te keren.

Ik geloof, dames en heren, dat wij op dit punt ook nog wel even mogen luisteren naar Brezjnew. Het heeft mij toch wat teleurgesteld en verdrotten, dat op de geluiden, die hij op het partij-kongres heeft geuit, onze regering een dergelijk negatief antwoord heeft gegeven. En ik denk niet alleen aan Brezjnew, maar ik denk in even sterke mate aan Reagan, Dames en heren, als ik zie hoe Reagan in Latijns Amerika de junta steunt ten opzichte van de bevrijdingsbeweging en dat in een land, God betere het, en vergeef het me, het is geen vloek maar ik meen het oprecht, in een land dat genoemd is naar onze verlosser, El Salvador, dan, dames en heren, dan geloof ik, dat wij dergelijke politiek niet kunnen volgen, maar dat die in strijd is met alles wat wijst op vrede door gerechtigheid.

Ik wil deze hele situatie nog in een iets wijder kader plaatsen, want ons verzet gaat niet alleen tegen de kernoorlog, al is dat dan ook één van de kernpunten, maar laten wij ons goed realiseren, dat ook de konventionele oorlog even demonisch kan zijn. Wij hoeven alleen maar het woord Vietnam te noemen en u herinnert zich wel, wat daar gebeurd is, al waren het dan wellicht nog geen kernwapenen.

Dames en heren, wij moeten af van de vriend-vijandsgedachte, die moet worden doorbroken. Ik zou het zó willen stellen: wij zijn met elkaar bootvluchtelingen, bootvluchtelingen op het ruimteschip, dat "aarde" heet, en als wij elkaar bevechten, gaan wij met elkaar ten onder. En als wij dan altijd weer bestreden worden met het argument: "ja, maar die Russen...", en u hoort dat natuurlijk ook, dan is mijn antwoord daarop: "er moet een totale mentaliteitsverandering komen, hier en aan de andere kant van het IJzeren Gordijn, en daar zullen wij allen met elkaar ons best voor moeten doen."

Dat wederzijdse wantrouwen zal moeten worden doorbroken en

Dat kan niet in een partij waar je alle kanten mee op kunt. Maar in een partij waarin we het lef en de moed hebben elkaar te blijven aanspreken op datgene wat ons zegt te inspireren, ook al tast dat onze eigen materiele positie aan. De Evangelische Volkspartij wil die samenbundeling van mensen zijn. Daar hebben we elkaar voor nodig.

Papendrecht, maart 1981.